

Obsah

PŘEDMLUVA /9

PRAŽSKÉ OBECNÉ UČENÍ V DOBĚ LUCEMBURSKÉ /11

I. Počátky pražského obecného učení /13

Causa celebris: zakládací listiny pražské univerzity – Žpochybněné provenství: Erfurt, nebo Praha? – Universitas juristarum in studio Pragensi – Univerzita bez profesorů a studentů? – Alma mater Pragensis a její „dcery“ – Středoevropské „vyzařování“ pražského obecného učení – Stručné shrnutí

II. Nejstarší statuta pražské univerzity /43

Konstitutivní akty a Ordinationes Arnesti – 1360–1372: Rozdvojení pražského vysokého učení – Rukopisné dochování nejstarších statut – Statuta Universitatis Lipsiensis 1410 – Revize statut v důsledku Dekretu kutnohorského – Revidované znění univerzitních statut (B) v rukopise NK Praha XIV A 4 – Stručné shrnutí

III. Záhada nejstarší pečeti pražské univerzity /62

Univerzitní pečeť ve světle staršího bádání – Univerzitní pečeť v novém světle? – Ad fontes: Univerzitní pečeti ve svědectví pramenů – Záhada zůstává... – Shrnutí

IV. Dva drobné příspěvky k nejstarším dějinám Univerzity Karlovy /85

Nejasnosti kolem mistra Waltra a jeho Týnské školy – Původ prvního známého kandidáta univerzitního diplomu – Shrnutí

V. Doplnky k dějinám mistrovských kolejí pražské univerzity do roku 1420 /92

„Školy“, koleje a bursy pražského obecného učení – Slova, významy a pojmy v lexiku pražských kolejí – Mistři kolegiáti Karlovy koleje – Spory o místa v mistrovských kolejích 1384–1390 – Příloha 1. Mistři kolegiáti Karlovy koleje 1366–1420 – Příloha 2. Probošti Karlovy koleje 1366–1420 – Příloha 3. Mistři kolegiáti koleje krále Václava 1381–1420

VI. Mistři a studenti pražské lékařské fakulty do roku 1419 /126

Úskalí a obtíže heuristiky – Lectores ordinarii, professores, magistri actu regentes – Frekvence a počty graduovaných – Příloha: Seznam profesorů a graduovaných i negraduovaných studentů pražské lékařské fakulty do roku 1420

VII. Dekret kutnohorský a odchod německých studentů z Prahy
v roce 1409: Diskuse /168

*Shrnutí výzkumu a odpověď na námítky Dr. Sabiny Schumannové – Příloha 1.
Imatrikulace a bakalářské zkoušky na pražské univerzitě 1399–1418 – Příloha 2.
Secese cizích studentů z Prahy – Příloha 3. Dodatečný soupis účastníků pražské secese
přes Vídeň*

VIII. Kutnohorský dekret po 600 letech
(spolu s Martinem Nodlem) /179

*Retrospektiva bádání – Kdy a proč vznikly pražské univerzitní národy – Spory o koleje
předehrou Dekretu kutnohorského? – Concordia nacionum – Univerzitní frekvence:
Spravedlnost domácímu národu? – Bezprostřední podněty a příčiny – Od Knínova
kvodlibetu k secesi cizích národů – Závěrem*

IX. Pražská univerzita a počátky husitství /213

*Počátky univerzity a jejích fakult – Alma mater soupeří s dcerami – Soáry a zápasy
o učení Jana Wyclífa – Od Dekretu kutnohorského k deklaraci o kalichu – Žemská
univerzita v poutech kalicha*

FAKULTA SVOBODNÝCH UMĚNÍ
DO POČÁTKU HUSITSKÉ REVOLUCE /229

X. Dějiny fakulty svobodných umění 1348–1419 /231

*Počáteční období 1348–1367 – Statuta a organizace fakulty – Studijní řád – Zkoušky,
promoce a výroční disputace – Studenti a učitelé – Spory o univerzálie a univerzitní hlasy
– Vítězství reformní strany – Příloha: Decani, assessores, collectores, deputati quatuor
nationum, examinatoresque facultatis artium 1367–1419*

XI. Statuta antiqua, kalendária a soupisy přednášek pražské
artistické fakulty /303

*Statuta antiqua – Kalendária pražské univerzity a její artistické fakulty – Soupisy
přednášek pražské artistické fakulty – Příloha 1. Chronologické vrstvy statut fakulty
svobodných umění – Příloha 2. Adnotationes de lectionibus ab Ioanne Jahanstarfer
in Universitate Pragensi exauditis annis 1388–1390 – Příloha 3. Adnotationes de
lectionibus ab quodam baccalaureo in Universitate Pragensi exauditis annis 1388–1389*

XII. Písemné záznamy kvodlibetních disputací na pražské univerzitě
do roku 1420 /326

*Disputace de quolibet na artistických fakultách – Kvodlibety kolbištěm boje o Wyclifovo
učení – Písemné přípravy výročních disputací – Záznamy kvodlibetních diskusí –
Příloha 1. Seznam známých pražských kvodlibetů v letech 1394–1417 – Příloha 2.
Kvodlibet mistra Jindřicha z Ribenic – Příloha 3. Seznam kvestií kvodlibetu Jana
Arsena z Langenfeldu*

XIII. Kvodlibetní diskuse ke kvestii principalis Michala z Malenic roku 1412 /349

Mistr Michal z Malenic a jeho kvodlibet – Kvestie principalis Utrum veritas creata – Žáznam kvodlibetní diskuse – Doktrinální prvky debaty – Příloha 1. Stručný výťah z kvestie principalis – Příloha 2. Tematické zaměření diskuse – Příloha 3. Diskusní námítky Jana Husa, Jakoubka ze Stříbra a Jeronýma Pražského

XIV. Pražský spor o universalia realia /372

Ohlédnutí za dosavadním bádáním – Výzkum pramenů ke sporu o pojetí univerzálií – Předběžné závěry – Příloha: Členění univerzálií podle M. Štěpána z Pálče

XV. Disputační pomůcka z doby vzplanutí pražského sporu o univerzálie /382

Úvod k edici – Argumenta de universalibus realibus Magistri Stephani de Palecz

XVI. Jan Hus a wyclifské pojetí univerzálií /390

Hus jako profesor filozofie – Povaha Husova realismu – Universalia in re: testimonium fidei christiane

UTRAKVISTICKÁ UNIVERZITA /409

XVII. Studie k dějinám Univerzity Karlovy v letech 1433–1622 (spolu s Miroslavem Trucem) /411

Počty studentů a učitelů Univerzity Karlovy v letech 1433–1622 – Regionální a sociální původ graduovaných – Studenti z českých zemí na zahraničních univerzitách

XVIII. Paříž a Praha kolem roku 1450 /459

Restaurace pražského obecného studia 1437–1448 – Cesty za novými učebními texty do Paříže a opisy komentářů Jana Versora – Primát víry rozhoduje: Rozchod Versorových žáků – Příloha: Opera philosophica Mag. Johannis Versoris (Rukopisy české provenience)

XIX. Nejstarší knižní katalogy knihoven kolejí Univerzity Karlovy /476

Lokační soupis knih koleje Karlovy – Katalog knihovny koleje národa českého (Nationis Bohemicae) – Katalog knihovny koleje Rečkovy – Pražské kolejní knihovny v mezinárodním srovnání

XX. Zatoulané drobné texty v nejstarších kolejních katalogích /501

Obligace Blažka z Drnova – Jmenné seznamy kolegiátů – Agenda kolejní knihovny – Inventáře vybavy kolejní kaple a kostelíka sv. Štěpána ve zdi – Conspectus divisionis scientiarum, artium mechanicarum liberaliumque – Příloha: Miscellanea ad Collegium sanctissimae Mariae Virginis spectantia (editiones I–IX)

XXI. Počátky humanismu na pražské univerzitě v době poděbradské /527
*Žmařené snahy o restauraci vysokého učení – Zemská utrakvistická univerzita –
Zaměření a rozsah výuky – Nesmělé počátky humanistické elokvence – První mezi
prvními: M. Václav z Chrudimě*

XXII. Existenční vyhlídky a kariéry univerzitních humanistů /550
*Přínos Rukověti humanistického básnictví pro dějiny Karlovy univerzity – Počátky
a rozvoj latinského humanismu – Prosopografická anketa veršujících humanistů*

XXIII. Pražští studenti v letech 1348–1622 /560
*Proní starosti: Imatrikulace a ubytování – Trnitá cesta k promoci: Lekce a zkoušky –
Studentský život: Každodennost a existenční vyhlídky*

Ediční poznámka a komentáře k publikovaným studiím /575

Seznam zkratk /588

Vybrané edice a literatura /589

Rejstřík /601